T4-Entrada/Sortida

Llicència

Aquest document es troba sota una llicència

Reconeixement - No comercial - Compartir Igual
sota la mateixa llicència 3.0 de Creative Commons.

Per veure un resum de les condicions de la llicència, visiteu: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/deed.ca

Índex

- Dispositius
- Dispositius: Virtual, lògic i Físic
- Gestió de l'E/S a Linux
- Llamadas a sistema relacionadas con ficheros de datos y directorios
- Gestión interna del Sistema del Ficheros
- Organización y gestión del disco
- Relación entre llamadas a sistema / estructuras de datos/Accesos a disco

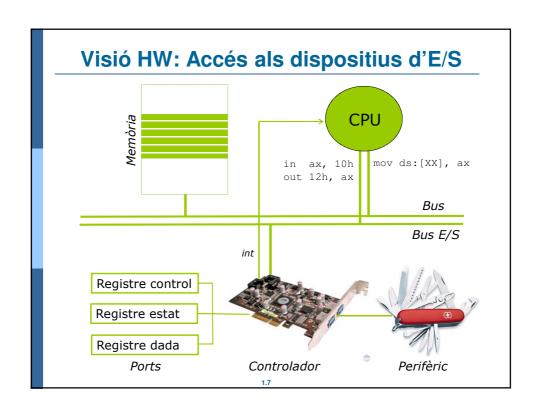
1.3

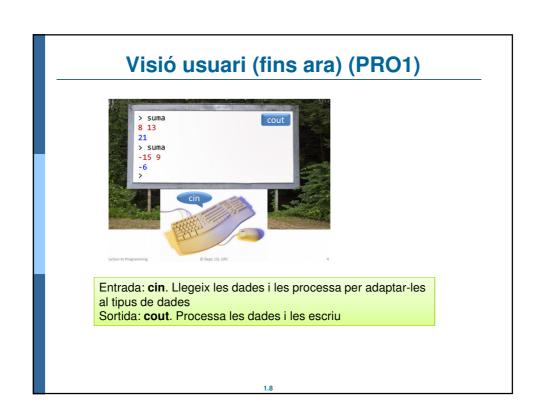
DISPOSITIUS

Què és l'E/S?

- **Definició**: transferència d'informació entre un procés i l'exterior
 - Entrada de dades: de l'exterior al procés
 - Sortida de dades: del procés a l'exterior (sempre des del punt de vista del procés)
- De fet, bàsicament, els processos realitzen càlcul i E/S
- Molts cops, inclús, l'E/S és la tasca principal d'un procés: p.ex. navegació web, intèrpret de comandes, processador de texts
- Gestió de l'E/S: administrar el funcionament dels dispositius d'E/S (perifèrics) per a un ús correcte, compartit i eficient dels recursos

DISPOSITIUS:VIRTUAL, LÒGIC, FÍSIC

Tipus de dispositius

- Dispositius d'interacció amb l'usuari (pantalla, teclat, mouse), emmagatzemament (disc dur, DVD, pen drive), transmissió (mòdem, xarxa amb cable, xarxa sense cable) o inclús d'altres més especialitzats (controlador d'un avió, sensors, robots) ... moltíssima varietat!
- Classificació segons:
 - Tipus de dispositiu: lògic, físic, de xarxa
 - · Velocitat d'accés: teclat vs disc dur
 - Flux d'accés: mouse (byte) vs DVD (bloc)
 - Exclusivitat d'accés: disc (compartit) vs impressora (dedicat)
 - Altres...
- Dilema: estandardització vs nous tipus de dispositius

CONCEPTE: Independència dels dispositius

1.11

Independència: principis de disseny

- L'objectiu és que els processos (codi principalment) sigui independent del dispositiu que s'està accedint
- Operacions d'E/S uniformes
 - Accés a tots els dispositius mitjançant les mateixes crides al sistema
 - Augmenta la simplicitat i la portabilitat dels processos d'usuari
- Utilitzant dispositius virtuals
 - El procés no especifica concretament sobre quin dispositiu treballa, sinó que utilitza uns identificadors i hi ha una traducció posterior
- Amb possibilitat de redireccionament
 - El sistema operatiu permet a un procés canviar l'assignació dels seus dispositius virtuals

% programa < disp1 > disp2

Independència: principis de disseny

- Per això, habitualment, disseny en tres nivells: virtual, lògic i físic
- El primer nivell ens aporta independència, el **procés treballa amb dispositius virtuals** i no necessita saber que hi ha al darrere
- El segon nivell, ens aporta compartició de dispositius. Diferents accessos concurrents al mateix dispositiu.
- D'aquesta manera es poden escriure programes que realitzin E/S sobre dispositius (virtuals) sense especificar quins (lógic).
- En el moment d'executar el programa es determina dinàmicament sobre quins dispositius es treballa
 - Pot ser un paràmetre del programa, pot ser "heredat" del seu pare,...
- El tercer nivell separa les operacions (software) de la implementació.
 Aquest codi és molt baix nivell, moltes vegades en assemblador

1.13

Dispositiu virtual

- Nivell virtual: Aïlla l'usuari de la complexitat de gestió dels dispositius físics
 - Estableix correspondència entre nom simbòlic (nom de fitxer) i l'aplicació d'usuari, a través d'un dispositiu virtual
 - Un nom simbòlic és la representació al sistema d'un dispositiu
 - /dev/dispX obé .../dispX un nom de fixter
 - Un dispositiu virtual representa un dispositiu en ús d'un procés
 - Dispositiu virtual = canal = descriptor de fitxer. És un nombre enter
 - Els processos tenen 3 canals estàndard:
 - » Entrada estàndard canal 0 (stdin)
 - » Sortida estàndard canal 1 (stdout)
 - » Sortida error estàndard canal 2 (stderr)

 Les crides a sistema de transferència de dades utilitzen com identificador el dispositiu virtual

Dispositiu lógic

- Nivell lògic:
 - Estableix correspondència entre dispositiu virtual i dispositiu (físic?)
 - Gestiona dispositius que poden tenir, o no, representació física
 - P.ex. Disc virtual (sobre memòria), dispositiu nul
 - Manipula blocs de dades de mida independent
 - Proporciona una interfície uniforme al nivell físic
 - Ofereix compartició (accés concurrent) als dispositius físics que representen (si hi ha)
 - En aquest nivell es tenen en compte els permissos, etc
 - A Linux s'identifiquen amb un nom de fitxer

1.15

Dispositiu físic

- Nivell físic: Implementa a baix nivell les operacions de nivell lògic
 - Tradueix paràmetres del nivell lògic a paràmetres concrets
 - P.ex. En un disc, traduir posició L/E a cilindre, cara, pista i sector
 - Inicialitza dispositiu. Comprova si Iliure; altrament posa petició a cua
 - Realitza la programació de l'operació demanada
 - Pot incloure examinar l'estat, posar motors en marxa (disc), ...
 - Espera, o no, a la finalització de l'operació
 - Retorna els resultats o informa sobre algun eventual error
 - A Linux, un dispositiu físic s'identifica amb tres paràmetres:
 - ▶ Tipus: Block/Character
 - Amb dos nombres: major/minor
 - Major: Indica el tipus de dispositiu
 - Minor: instància concreta respecte al major

Device Drivers

- Per oferir independència, es defineix el conjunt d'operacions que ofereixen els dispositius
 - És un superconjunt de totes les operacions que es poden oferir per accedir a un dispositiu físic
 - No tots els dispositius ofereixen totes les operacions
 - Quan es tradueix de disp. Virtual a lògic i físic, d'aquesta manera està definit quines operacions corresponen

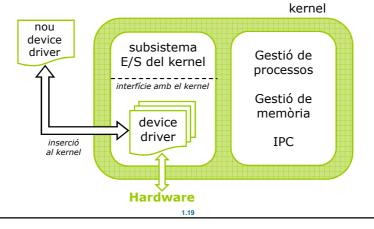
1.17

Device drivers

- Els programadors del SO no poden generar codis per tots els dispositius, models, etc
- Cal que <u>el fabricant proporcioni</u> el conjunt de rutines de baix nivell que implementen el funcionament del dispositiu
 - Al codi+ dades per accedir a un dispositiu se'l coneix com Device driver
 - Seguint l'especificació de la interfície d'accés a les operacions d'E/S definida pel sistema operatiu
- Per afegir un nou dispositiu podem:
 - 1. Opció 1: Recompilar el kernel
 - 2. Opció 2: Afegir nous dispositius sense recompilar el kernel
 - Cal que <u>el SO ofereixi</u> un mecanisme per afegir dinámicament codi/dades al kernel
 - Dynamic Kernel Module Suport, Plug & Play

Device Driver

- S'identifiquen unes operacions comunes (interfície) i les diferències específiques s'encapsulen en mòduls del SO: device driver
 - Aïlla, la resta del kernel, de la complexitat de la gestió dels dispositius
 - A més, protegeix el kernel en front d'un codi escrit per "altres"

Device Driver

- Controlador de dispositiu (en genéric): Conjunt de rutines que gestionen un dispositiu, i que permeten a un programa interactuar amb aquest dispositiu
 - Respecten la interfície definida pel SO (obrir, llegir, escriure, ...)
 - Cada SO té definida la seva pròpia interfície
 - Implementen tasques dependents del dispositiu
 - Cada dispositiu realitza tasques específiques
 - Contenen habitualment codi de baix nivell
 - Accés als ports d'E/S, gestió d'interrupcions, ...
 - Queden encapsulades en un arxiu binari

Inserció dinàmica de codi: Móduls de Linux

- Els kernels actuals ofereixen un mecanisme per afegir codi i dades al kernel,sense necessitat de recompilar el kernel
 - Una recompilació completa del kernel podria tardar hores...
- Actualment la inserció es fa dinàmicament (en temps d'execució)
 - Dynamic Kernel **Module** Support (linux) o Plug&Play (windows)
- Mecanisme de moduls a Linux
 - Fitxer(s) compilats de forma especial que contenen codi i/o dades per afegir al kernel
 - Conjunt de comandes per afegir/eliminar/veure móduls
 - Ho veurem al laboratori

1.21

Que tendremos en el lab...MyDriver1.c

 Un fichero con un device driver para un dispositivo "inventado". Para no tener que recompilar el kernel, insertamos el driver usando un módulo.

```
struct file_operations fops_driver_1 = {
    owner: THIS_MODULE,
                                               Esta estructura define las
                                               operaciones que ofrece el driver
          read: read driver 1,
int read_driver_1 (struct file *f, char user *buffer, size_t s, loff_t *off) {
return size;
                                                En este caso, solo la
                                                operación de lectura (read)
static int __init driver1_init(void){
                                                Operaciones para cargar/eliminar
static void __exit driver1_exit(void){
                                                el driver del kernel
module_init(driver1_init);
module_exit(driver1_exit);
                                                Operaciones del módulo de
                                                carga/descarga
```

1.22

11

Device Driver (DD) a linux: +detalle

■ Contingut d'un Device Driver (DD)

- Informació general sobre el DD: nom, autor, llicència, descripció, ...
- Implementació de les funcions genèriques d'accés als dispositius
 - popen, read, write, ...
- Implementació de les funcions específiques d'accés als dispositius
 - Programació del dispositiu, accés als ports, gestió de les ints, ...
- Estructura de dades amb llista d'apuntadors a les funcions específiques
- Funció d'inicialització
 - S'executa en instal·lar el DD
 - Registra el DD en el sistema, associant-lo a un major
 - Associa les funcions genèriques al DD registrat
- Funció de desinstal·lació
 - Desregistra el DD del sistema i les funcions associades
- Exemple de DD: veure myDriver1.c i myDriver2.c a la documentació del laboratori

1.2

Mòduls d'E/S a linux: +detalle

- Pasos per afegir i utilitzar un nou dispositiu:
 - Compilar el DD, si escau, en un format determinat: .ko (kernel object)
 - El tipus (block/character) i el major/minor estan especificats al codi del DD
 - Instal·lar (inserir) en temps d'execució les rutines del driver
 - ▶ insmod fitxer driver
 - > Recordar que el driver està associat a un major
 - Crear un dispositiu lògic (nom d'arxiu) i lligar-lo amb el disp. Físic
 - Nom arxiu ←→block|character + major i minor
 - ▶ Comanda mknod
 - mknod /dev/mydisp c major minor

Crear el dispositiu virtual (crida a sistema)

- open("/dev/mydisp", ...);

1.24

Físic

Virtual

Exemples de dispositius (1)

■ Funcionament d'alguns dispositius lògics: consola, fitxer, pipe, socket

1. Consola

- Objecte a nivell lògic que representa el conjunt teclat+pantalla
- "Habitualment" els processos el tenen a com a entrada i sortida de dades

2. Fitxer de dades

 Objecte a nivell lògic que representa informació emmagatzemada a "disc". S'interpreta com una <u>seqüència</u> de bytes i el sistema gestiona la posició on ens trobem dintre aquesta seqüència.

1.25

Exemples de dispositius (2)

Pipe

- Objecte a nivell lògic que implementa un buffer temporal amb funcionament FIFO. Les dades de la pipe s'esborren a mesura que es van llegint. Serveix per intercanviar informació entre processos
 - Pipe sense nom, connecta només processos amb parentesc ja que només es accessible via herència
 - Pipe amb nom, permet connectar qualsevol procés que tingui permís per accedir al dispositiu

Socket

- Objecte a nivell lògic que implementa un buffer temporal amb funcionament FIFO. Serveix per intercanviar informació entre processos que es trobin en diferents computadores connectades per alguna xarxa
- Funcionament similar a les pipes, tot i que la implementació interna és molt més complexa ja que utilitza la xarxa de comunicacions.

GESTIÓ DE L'E/S A LINUX 💍

Sistema de Fitxers

- A Linux, tots els dispositius s'identifiquen amb un fitxer (que pot ser de diferents tipus)
- Al sistema que organitza i gestiona tots els fitxers (siguin dispositius o fitxers de dades), se l'anomena Sistema de Fitxers
- És un dels components més visibles del SO
- Defineix un espai de noms global per tal de trobar els fitxers
- Proporciona el mecanisme per organitzar, exportar, emmagatzemar, localitzar dades emmagatzemades, etc

Tipus de fitxers a Linux

- Cada fitxer, té associat un tipus de fitxer. (comproveu a la sessió del laboratori)
 - block device
 - character device
 - Directory
 - FIFO/pipe
 - Symlink
 - regular file → Son els fitxers de dades o "ordinary files" o fitxers "normals"
 - Socket
- Anomenarem fitxers "especials" a qualsevol fitxer que no sigui un fitxer de dades: pipes, links, etc

Creació de fitxers a Linux 💍

- La majoria de tipus de fitxers es poden crear amb la crida a sistema/comanda mknod
 - Excepte directoris i soft links
 - Al laboratori utilitzarem la comanda, que no serveix per crear fitxers de dades
- mknod nom_fitxer TIPUS major minor
 - TIPUS= c → Dispositiu de caràcters
 - TIPUS=b → Dispositiu de blocs
 - TTIPUS=p → Pipe (no cal posar major/minor)

Tipus de Fitxers

Alguns exemples:

dev name	type	major	minor	description
/dev/fd0	b	2	0	floppy disk
/dev/hda	b	3	0	first IDE disk
/dev/hda2	b	3	2	second primary partition of first IDE disk
/dev/hdb	b	3	64	second IDE disk
/dev/tty0	С	3	0	terminal
/dev/null	С	1	3	null device

1.3

ESTRUCTURES DE DADES DEL KERNEL

Estructures de dades del kernel: Inodo 🗘

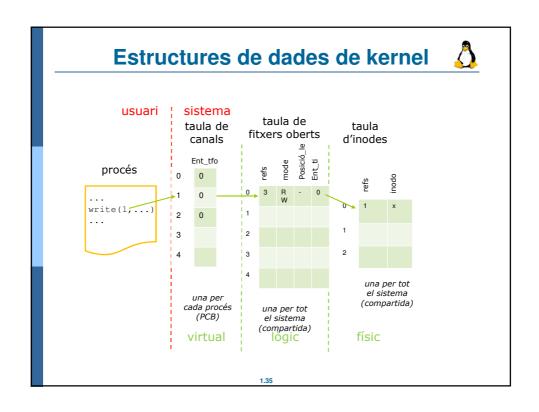

- Estructura de dades que conté tota la informació relativa a un fitxer
 - tamany
 - tipus
 - proteccions
 - propietari i grup
 - Data de l'últim accés, modificació i creació
 - Nombre d'enllaços al inodo (nombre de noms de fitxers que apunten a...)
 - índexos a les dades (indexación multinivel) → ho veurem al final del tema rel.lacionat amb la gestió de la informació del I disc
- Està tota la informació d'un fitxer excepte el nom, que està separat
- S'emmagatzema a disc, però hi ha una copia a memòria per optimitzar el temps

Estructures de dades de kernel

- Per procés
 - Taula de canals (TC): per cada procés (es guarda al PCB)
 - Indica a quins fitxers estem accedint.
 - > S'accedeix al fitxer mitjançant el canal, que és un índex a la TC
 - ▶ El canal és el disp. Virtual
 - ▶ Un canal referència a una entrada de la taula de fitxers oberts (TFO)
 - ▶ Camps que assumiren: num_entrada_TFO
- Global:
 - Taula de fitxers oberts (TFO):
 - > Gestiona els fitxers en ús en tot el sistema
 - > Poden haver entrades compartides entre més d'un procés i per varies entrades del mateix procés
 - Una entrada de la TFO referencia a una entrada de la TI.
 - ▶ Camps que assumirem: num_referencies, mode , punter_le, num_entrada_ti
 - Taula d'inodes (TI):
 - Conté informació sobre cada objecte físic obert, incloent les rutines del DD
 - És una copia en memòria de les dades que tenim al disc (es copia a memòria per
 - ➤ Camps que assumirem: num_referencies, dades_inode

CRIDES A SISTEMA BÀSIQUES

Ops bloquejants i no bloquejants (1)

- Algunes operacions poden ser costoses en termes de temps, el procés no pot estar consumint CPU sense fer res → El SO bloqueja el procés (RUN→BLOCKED)
- Operació d'E/S bloquejant: Un procés realitza una transferència d'N bytes i s'espera a que acabi. Retorna el nombre de bytes que s'han transferit
 - Si les dades es poden disposar al moment (encara que potser no totes), es realitza la transferència i el procés retorna immediatament
 - Si les dades no estan disponibles, el procés es bloqueja
 - 1. Canvi d'estat de RUN a BLOCKED
 - Deixa la CPU y passa a una cua de processos que estan esperant.
 - Es posa en execució el primer procés de la cua de preparats (Si Round Robin)
 - 3. Quan arriben les dades es produeix una interrupció
 - La RSI recull la dada i posa el procés a la cua de preparats (Si Round Robin)
 - 4. Quan li toqui el torn, el procés es posarà novament en execució

1.3

Ops bloquejants i no bloquejants (1)

- Operació d'E/S no bloquejant
 - El procés sol·licita una transferència, disposa les dades que pugui en aquell moment, i retorna immediatament tant si hi ha dades com no
 - Retorna el nombre de dades transferides

Operac i	ions	bàsic	ues	d'E/S	3

Crida a sistema	Descripció
open	Donat un nom de fitxer i un mode d'accés, retorna el nombre de canal per poder accedir
read	Llegeix N bytes d'un dispositiu (identificat amb un nombre de canal) i ho guarda a memoria
write	Llegeix N bytes de memoria i els escriu al dispositiu indicat (amb un nombre de canal)
close	Allibera el canal indicat i el deixa lliure per ser reutilitzat.
dup/dup2	Duplica un canal. El nou canal fa referencia a la mateixa entrada de la TFO que el canal duplicat.
pipe	Crea un dispositiu tipus pipe llesta per ser utilitzada per comunicar processos
Iseek	Mou la posició actual de L/E (per fitxers de dades)

Les crides open, read i write poden bloquejar el procés

1.39

Open

- Per tant, com s'associa un nom a un dispositiu virtual?
- fd = open(nom, access_mode[,permision_flags]);
 - Vincula nom de fitxer a dispositiu virtual (descriptor de fitxer o canal)
 - A més, permet fer un sol cop les comprovacions de proteccions. Un cop verificat, ja es pot executar read/write múltiples cops però ja no es torna a comprovar
 - Se li passa el nom del dispositiu i retorna el dispositiu virtual (fd: file descriptor o canal) a través del qual es podran realitzar les operacions de lectura/escriptura, etc
 - El **access_mode** indica el tipus d'accés. Sempre ha d'anar un d'aquests tres com a mínim :
 - O_RDONLY (lectura)
 - O_WRONLY (escriptura)
 - → O_RDWR (lectura i escriptura)

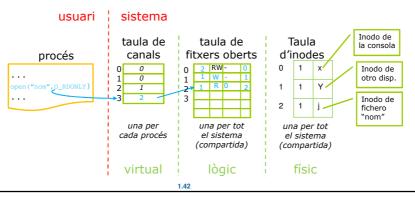
Open: Creació

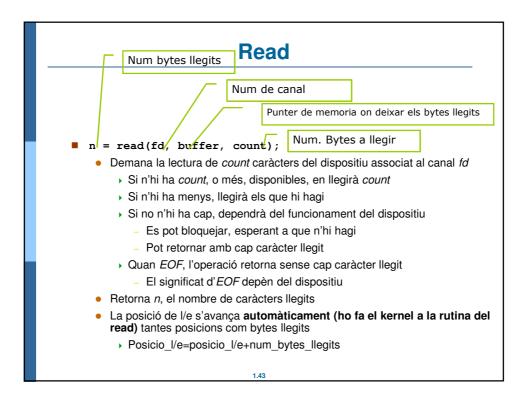
- Els fitxers especials han d'existir abans de poder accedir
- S'han d'especificar els permision_flags
 - És una OR (|) de: S IRWXU, S IRUSR, S IWUSR, etc
- Els fitxers de dades es poden crear a la vegada que fem l'open:
 - En aquest cas hem d'afegir el flag O_CREAT (amb una OR de bits) a l'acces mode
- No hi ha una crida a sistema per eliminar dades d'un fitxer parcialment, només les podem esborrar totes. Si volem truncar en contingut d'un fitxer afegirem el flag O TRUNC a l'acces mode
 - Ex1: open("X",O_RDWR|O_CREAT, S_IRUSR|S_IWUSR) → Si el fitxer no existia el crea, si existia no té efecte
 - Ex2: open("X",O_RDWR|O_CREAT|O_TRUNC, S_IRWXU)→ Si
 el fitxer no existia el crea, si existia s'alliberen les seves dades y
 es posa el tamany a 0 bytes.

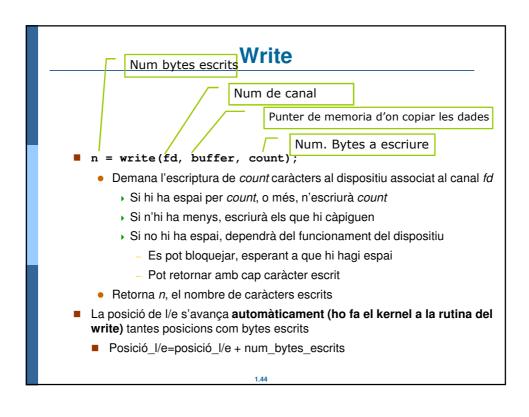
1 /11

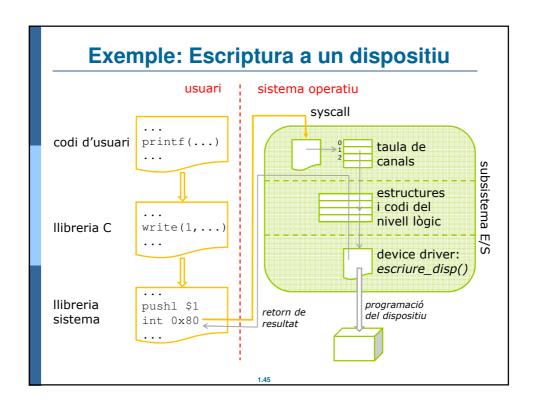
Open: Estructures de dades

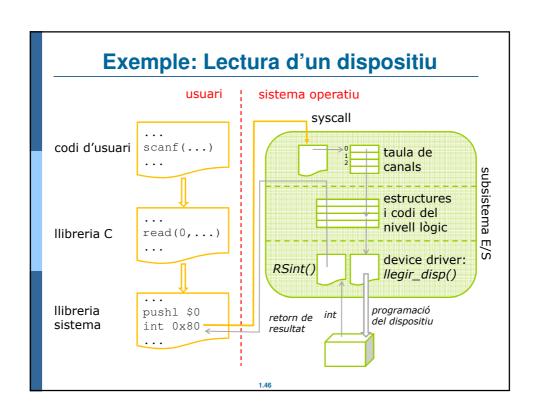
- Open (cont): Efecte sobre les estructures de dades internes del sistema
 - Ocupa un canal lliure de la TC. Sempre serà el primer disponible
 - Ocupa una nova entrada de la TFO: Posició L/E=0
 - Associa aquestes estructures al DD corresponent (major del nom simbòlic). Pot passar que diferents entrades de la TFO apuntin al mateix DD

Dup/dup2/close

newfd = dup(fd);

- Duplica un canal
- Ocupa el primer canal lliure, que ara contindrà una còpia de la informació del canal original fd
- Retorna newfd, l'identificador del nou canal
- newfd = dup2(fd, newfd);

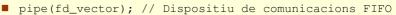
- Igual que dup, però el canal duplicat és forçosament newfd
- Si newfd era un canal vàlid, prèviament es tanca
- close(fd);

- Allibera el canal fd i les estructures associades dels nivells inferiors
- Cal tenir en compte que diferents canals poden apuntar a la mateixa entrada de la TFO (p.ex. si dup), per tant, tancar un canal significaria decrementar -1 el comptador de referències a aquella entrada
- El mateix passa amb els apuntadors a la llista d'inodes

1.47

pipe

- Crea una pipe sense nom. Retorna 2 canals, un de lectura i un altre d'escriptura
 - No utilitza cap nom del VFS (pipe sense nom) i, per tant, no executa la crida al sistema open
 - Només podrà ser usada per comunicar el procés que la crea i qualsevol descendent (directe o indirecte) d'aquest (pq heretaran els canals)
- Per crear una pipe amb nom, cal fer: mknod + open
- Internament: També crea 2 entrades a la taula de fitxers oberts (un de lectura i un d'escriptura) i una entrada temporal a la taula d'inodes.

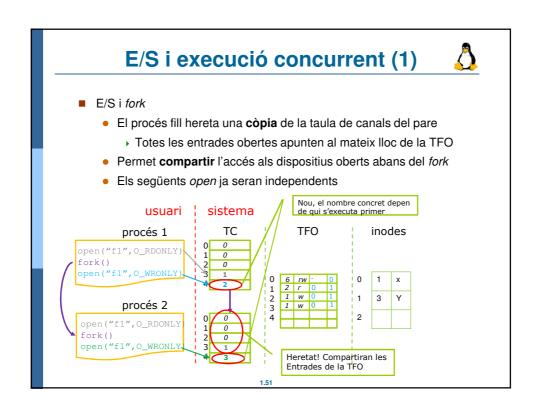
pipe

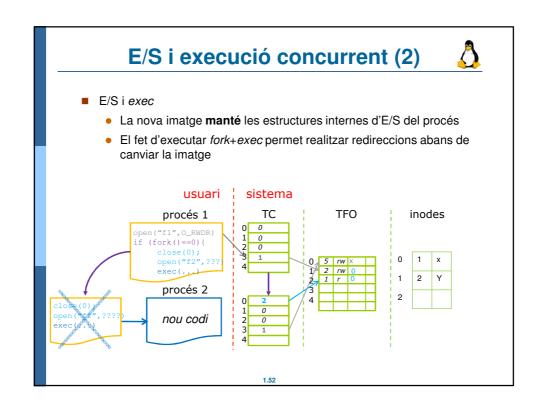
- Utilització
 - Dispositiu per comunicar processos
 - És bidireccional però, idealment cada procés l'utilitza en una única direcció, es aquest cas, el kernel gestiona la sincronització
- Dispositiu bloquejant:
 - Lectura: Es bloqueja el procés fins que hi hagi dades a la pipe, tot i que no necessàriament la quantitat de dades demanades.
 - Quan no hi ha cap procés que pugui escriure i pipe buida, provoca EOF (return==0) → Si hi ha processos bloquejats, es desbloquejen
 - Escriptura: El procés escriu, a no ser que la pipe estigui plena. En aquest cas es bloqueja fins que es buidi.
 - Quan no hi ha cap procés que pugui llegir el procés rep una excepció del tipus SIGPIPE → Si hi ha processos bloquejats, es desbloquejen
 - Cal tancar els canals que no s'hagin de fer servir! Altrament bloqueig
- Estructures de dades
 - Es creen dues entrades a la taula de canals (R/W)
 - Es creen dues entrades a la Taula FO (R/W)
 - Es crea una entrada temporal a la Taula d'Inodes

1.49

lseek

- La posició de l/e es modifica manualment per l'usuari. Permet fer accessos directes a posicions concretes de fitxers de dades (o fitxers de dispositius que ofereixin accés seqüencial)
 - S'inicialitza a 0 a l' open
 - S' incrementa automàticament al fer read/write
 - El podem moure manualment amb la crida Iseek
- nova_posicio=lseek(fd, desplacament, relatiu_a)
 - SEEK_SET: posicio_l/e=desplaçament
 - SEEK_CUR posicio_l/e=posicio_l/e+desplaçament
 - SEEK_END; posicio_l/e=file_size+desplaçament
 - "desplaçament" pot ser negatiu

E/S i execució concurrent (3)

- Efecte dels signals sobre l'E/S: depèn del sistema operatiu
 - A Unix: Si procés bloquejat en operació d'E/S, es desbloqueja
 - ▶ Cal controlar errno, que valdrà -EINTR
 - > Cal protegir les crides al sistema
 - A Linux: Rep el signal, el tracta, i continua l'operació d'E/S
 - ▶ Si siginterrupt(SIGXXX, 1) es comportarà igual que Unix
- Exemple de com protegir la crida al sistema segons el model de Unix:

```
while ( (n = read(...)) == -1 \&\& errno == -EINTR );
```

1.53

Gestió de les característiques dels dispositius

- Encara que les crides a sistema son uniformes, els dispositius no ho son
- Existeixen crides a sistema per modificar característiques específiques dels dispositius lògics i virtuals.
- Dispositiu lògic
 - ioctl(fd, cmd [, ptr]);
- Dispositiu virtual
 - fcntl(fd, cmd, [, args]);
- Els paràmetres son molt genèrics per oferir flexibilitat

Característiques consola

- Consola
 - El sistema manté, per cada consola, un buffer intern per guardar els caràcters teclejats. Això permet esborrar caràcters abans de ser tractats
 - Posix defineix una funcionalitat particular a certs caràcters especials:
 - ^H: esborrar un caràcter
 - → ^U: esborrar una línia
 - ^D: EOF o final de fitxer (final de l'entrada)
 - Pot tenir també un buffer d'escriptura per cada consola i implementar certes funcions especials, del tipus "pujar N línies", "avançar esquerra"
 - Cada controlador pot implementar la consola tan complicada com vulgui. P.ex. que es pugui modificar text del mig de la línia
 - Canonical/No canonical: Pre-processat o no dels caràcters abans d'enviar-los al procés (afecta a la lectura)

1.55

Característiques consola

- Consola: Funcionament (canonical ja que és el cas per defecte)
 - Lectura
 - El buffer guarda caràcters fins que es pitja el CR
 - > Si hi ha procés bloquejat esperant caràcters, li dona els que pugui
 - Altrament ho guarda; quan un procés en demana li dona directament
 - ^D provoca que la lectura actual acabi amb els caràcters que hi hagi en aquell moment, encara que no n'hi hagi cap:
 - while ((n=read(0, &car, 1)) > 0)
 - write(1, &car, 1);
 - Això, per convenció, s'interpreta com a final de fitxer (EOF)
 - Escriptura
 - ▶ Escriu un bloc de caràcters
 - Pot esperar que s'escrigui el CR per ser visualitzat per pantalla
 - → El procés no es bloqueja
 - Aquest comportament bloquejant pot ser modificat mitjançant crides al sistema que canvien el comportament dels dispositius

Característiques pipes

■ Pipe

- Lectura
 - > Si hi ha dades, agafa les que necessita (o les que hi hagi)
 - > Si no hi ha dades, es queda bloquejat fins que n'hi hagi alguna
 - Si la pipe està buida i no hi ha cap possible escriptor (tots els canals d'escriptura de la pipe tancats), el procés lector rep EOF
 - Cal tancar sempre els canals que no es facin servir
- Escriptura
 - Si hi ha espai a la pipe, escriu les que té (o les que pugui)
 - › Si la pipe està plena, el procés es bloqueja
 - Si no hi ha cap possible lector, rep SIGPIPE
- Aquest comportament bloquejant pot ser modificat mitjançant crides al sistema que canvien el comportament dels dispositius (fcntl)

1.57

Dispositius de xarxa

Dispositius de xarxa

- Tot i ser un dispositiu d'E/S, la xarxa té un comportament que no pot ser cobert amb les operacions genèriques d'accés als dispositius
- La gestió dels dispositius de xarxa es realitza de manera separada
 - ▶ P.ex: /dev/eth0 no disposa ni de inode ni de device driver
- Disposen de crides al sistema específiques, i hi ha múltiples propostes
- Implementa els protocols de comunicació de xarxa (assignatura XC)

Dispositius de xarxa

- Socket: Funcionament
 - Funciona similar a una pipe, excepte que per comptes de dos canals (fd[2]) utilitza un únic canal per la lectura i l'escriptura del socket
 - Es crea un *socket*, que es connecta al *socket* d'un altre procés en una altra màquina, connectada a la xarxa
 - Es pot demanar connexió a un socket remot
 - Es pot detectar si una altra es vol connectar al socket local
 - → Un cop connectats, es poden enviar i rebre missatges
 - read / write o, més específicament, send / recv
 - Es disposa de crides addicionals que permeten implementar servidors concurrents o, en general, aplicacions distribuïdes
 - Habitualment, s'executen aplicacions amb un model client-servidor

1.59

■ Socket: Exemple (pseudo-codi) • Client • Server ∴ sfd = socket(...) bind(sfd, ...) listen(sfd, ...) connect(sfd, ...) mfd = accept(sfd, ...) write/read(sfd, ...) read/write(nfd, ...)

EXEMPLES

1.61

Accés byte a byte

Lectura per l'entrada estàndard i escriptura per la sortida estàndard

```
while ((n = read(0, \&c, 1)) > 0)
write(1, &c, 1);
```


- Observacions:
 - Generalment, els canals estàndard ja estan oberts per defecte
 - ► Es llegeix fins que no queden dades (n==0), que depèn del tipus de dispositiu
 - > El total de crides a sistema depèn de quants bytes llegir
 - ▶ Els canals 0 i 1 poden estar vinculats amb qualsevol dispositiu lògic que permeti llegir i escriure

#exemple1 → entrada=consola, sortida=consola
#exemple1 <disp1 → entrada=disp1, sortida=consola
#exemple1 <disp1 >disp2 → entrada=disp1, sortida=disp2

Accés amb buffer d'usuari

Igual, però llegim blocs de bytes (chars en aquest cas)

```
____
```

write(1, buf, n);
• Observacions:

char buf[SIZE];

▶ Compte! Cal escriure n bytes

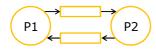
while ((n = read(0, buf, SIZE)) > 0)

- Demanem SIZE bytes, ja que la variable ho permet, però és un màxim, pot ser que haguem llegit menys
- Quines diferències hi ha en quant a rendiment? Quantes crides a sistema farem?

1.63

Intercanvi d'informació amb pipes

 Crear un esquema de procesos que sigui equivalent a aquest

- 2 pipes
- P1 envia per pipe1 i rep de pipe2
- P2 al revés

```
void p1(int fdin,int fdout);
void p2(int fdin,int fdout);
```

Accés aleatori i càlcul del tamany • Qué fa el següent fragment de codi? fd = open ("abc.txt", O_RDONLY); while (read(fd, &c, 1) > 0) { write(1, &c, 1); lseek(fd, 4, SEEK_CUR); } Trobareu aquest codi a : ejemplo1.c • Y aquest altre? fd = open ("abc.txt", O_RDONLY); size = lseek(fd, 0, SEEK_END); printf("%d\n", size); Trobareu aquest codi a : ejemplo2.c

pipes i bloquejos int fd[2]; pipe(fd); pid = fork(); // Codi del fill if (pid == 0) { while (read(0, &c, 1) > 0) { // Llegeix la dada, la processa i l'envia write(**fd[1]**, &c, 1); } else { // Codi del pare while (read(**fd[0]**, &c, 1) > 0) { // Rep la dada, la processa i la escriu write(1, &c, 1); } Teniu disponible aquest codi a: pipe_basic.c ■ Compte! El pare ha de tancar fd[1] si no es vol quedar bloquejat! 1.66

Compartir el punter de l/e

Què fa aquest fragment de codi?

```
fd = open("fitxer.txt", O_RDONLY);
pid = fork();
while ((n = read(fd, &car, 1)) > 0)
        if (car == 'A') numA++;
sprintf(str, "El número d'As és %d\n", numA);
write(1, str, strlen(str));
...
```

Teniu disponible aquest codi a: exemple1.c

1.6

No compatir el punter de l/e

Què fa aquest fragment de codi?

```
pid = fork();
fd = open("fitxer.txt", O_RDONLY);
while ((n = read(fd, &car, 1)) > 0 )
        if (car == 'A') numA++;
sprintf(str, "El número d'As és %d\n", numA);
write(1, str, strlen(str));
...
```

Teniu disponible aquest codi a: exemple2.c

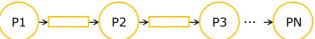
Redirecció entrada i sortida std • Què fa aquest fragment de codi? ... pid = fork(); if (pid == 0) { close(0); fd1 = open("/dev/disp1", O_RDONLY); close(1); fd2 = open("/dev/disp2", O_WRONLY); execv("programa", "programa", (char *)NULL); } ...

Exercicis a classe (1) (Col.P clase)

Escriviu un fragment de codi que creï dos processos p1 i p2, i els connecti mitjançant dues pipes pels canals d'E/S estàndard: en la primera p1 hi escriurà i p2 hi llegirà, en la segona p2 hi escriurà i p1 hi llegirà

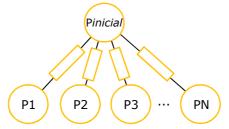
Escriviu un fragment de codi que creï una seqüència de N processos en cadena: cada procés p_i crea un sol descendent p_i+1, fins arribar a p_N. Cada procés s'ha de comunicar en cadena amb l'ascendent i el descendent mitjançant una pipe pel canal d'E/S estàndard, de manera que el que escrigui el primer procés pugui ésser enviat per cadena fins al darrer procés

1.7

Exercicis a classe (2)

■ Escriviu un fragment de codi que creï *N* processos en seqüència: el procés inicial crea tots els descendents *p_1* fins arribar a *p_N*. Cada procés s'ha de comunicar amb el procés pare mitjançant una *pipe*; el pare ha de poder escriure a totes les *pipes* (a través dels canals 3..N+2) i els fills han de llegir de la *pipe* per la seva entrada estàndard.

ORGANITZACIÓ DE FITXERS I ESPAI DE NOMS: DIRECTORIS

1.7

Sistema de fitxers

- Responsabilitats del Sistema de fitxers respecte a gestionar fitxers i emmagatzemar dades
 - Gestionar (assignar/alliberar) espai lliure/ocupat pels fitxers de dades
 - Trobar/emmagetzemar les dades dels fitxers de dades
 - Organitzar els fitxers del sistema → espai de noms i esquema de directoris
 - Garantir l'accés correcte als fitxers
- En qualsevol cas, tots els fitxers (de qualsevol tipus) tenen un nom que s'ha de emmagatzemar i gestionar. Els noms de fitxer s'organitzen en directoris

Organització de fitxers: Directori

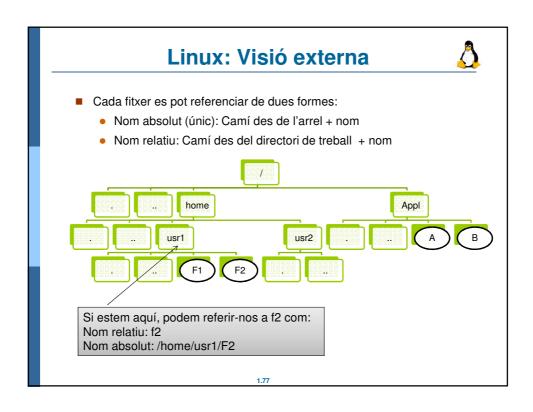
- Estructura lògica que organitza els fitxers.
- És un fitxer especial (tipus directori) gestionar pel SO (els usuaris no el poden obrir i manipular)
- Permet enllaçar els noms dels fitxers amb els seus atributs
 - atributs
- En Linux, tot aixó està a l'inode
- Tipus de fitxer directori(d)/block(b)/character(c)/pipe(p)/link(l),socket(s), de dades
- tamany
- propietari
- permisos
- Dates de creació, modificació, ...
- **...**
- Ubicació al dispositiu de les seves dades (en cas de fitxers de dades)

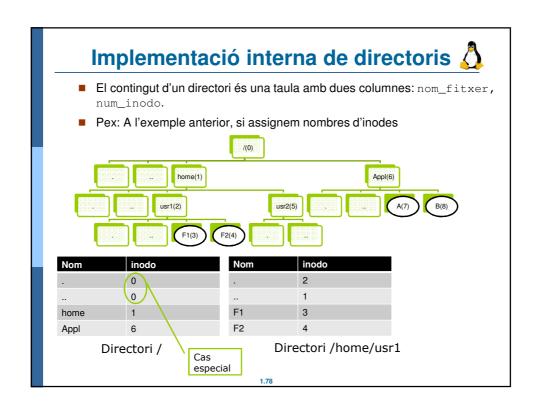
1 76

Linux: Visió externa de directoris

- Un directori és un "tipus" de fitxer
- Els directoris s'organitzen de forma jeràrquica (formen un graf)
- Els Sistema de Fitxers organitza els dispositius d'emmagatzemament (cada un amb el seu esquema de directoris), en un espai de noms global amb un únic punt d'entrada
- El punt d'entrada és el directori "root" (Arrel), de nom "/"
- Un directori sempre te, com a mínim, 2 fitxers especials (de tipus directori)
 - Referència al directori actual
 - Referència al directori pare

Linux: Noms de fitxers

- Com el nom del fitxer està separat de la informació (inodo), a Linux es permet que un inode sigui referenciat per més d'un nom de fitxer
- Hi han dos tipus de vincles entre nom de fitxer i inode
 - Hard-link:
 - El nom del fitxer referència directament al nombre d'inodo on estan els atributs+info de dades
 - Fs el més habitual
 - A l'inode hi ha un nombre de referències que indica quants noms de fitxers apunten a aquest inode
 - És diferent al nombre de referències que hi ha a la taula d'inodes!!!
 - Soft-link
 - El nom del fitxer no apunta directament a la informació sinó que apunta a un inode que, a les seves dades, conté el nom del fitxer destí (path absolut o relatiu)
 - És un tipus de fitxer especial (I)
 - Es crea amb una comanda (In) o crida a sistema (symlink)

1.79

Implementació interna directoris

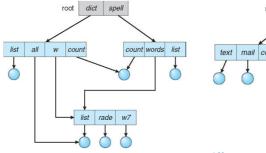

- La existència dels dos tipus de vincles influeix en la estructura del directori (que es un graf)
 - No es permeten cicles amb hard-links
 - Si se permeten cicles amb soft-links

Graf Acíclic

el SF verifica que no es creïn cicles el S

Graf Cíclic el SF ha de controlar els cicles infinits

text mail count book book mail unhex hyp

avi count

unhex hex

40

Problemes dels directoris en grafs

- Backups (copies de seguretat)
 - No fer copies del mateix fitxer dues vegades
- Eliminació d'un fitxer
 - Soft links
 - El sistema no comprova si hi han soft-links a un fitxer. A l'hora d'accedir es detectarà que no existeix.
 - Hard links
 - El fitxer només s'elimina quan el comptador de referències arriba a zero

1.81

Permisos de fitxers

- El SF permet assignar diferents permisos als fitxers
 - Es defineixen nivells d'accés i operacions que es poden fer
- Linux:
 - Nivells d'accés: Propietari, Grup d'usuaris, Resta d'usuaris
 - Operacions: Lectura (r), Escriptura (w), Execució (x) → No confondre amb el mode d'accés!
 - Quan es defineix de forma numèrica, s'utilitza la base 8 (octal). Alguns valors típics

R	W	X	Valor numèric
1	1	1	7
1	1	0	6
1	0	0	4

Revisar documentació laboratori

ALTRES CRIDES A SISTEMA...

1.83

Altres crides a sistema... ■ Existeixen més crides Llamada a a sistema que ens Crear / eliminar ennlaç link / unlink/symlink permeten manipular: a fitxer/soft-link Cambiar permisos de chmod Permisos un fitxer Vincles Cambiar propietari/grup chown / chgrp de un fitxer Característiques Obtenir informació del stat, Istat, fstat Inodo etc

Gestió interna del Sistema del fitxers

1.85

Gestió interna del Sistema del Fitxers

- Els diferents SF ofereixen solucions diferents en característiques com per exemple
 - Seguretat
 - Oferir/No oferir llistes de control d'accés
 - Atributs extres (rwx o altres)
 - Oferir una major integritat del sistema de fitxers (Journaling/no journaling)
 - > Similar als mecanismes utilitzats en bases de dades
 - Etc
- Tot aixó és "independent" del funcionament de les crides a sistema, és intern al SF.

PEI fet de tenir el SF organitzat en capes (Virtual File System), permet la separació entre la part software que ofereix la semàntica bàsica de les crides a sistema, les característiques diferents dels SF y els DD d'accés als dispositius d'emmagatzemament (que poden ser compartits) Crides a Sistema (open,read,write,...) Virtual File System (VFS) Servidor de Blocs (accesos a disc)

ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DEL DISCO

Discos organizados en particiones

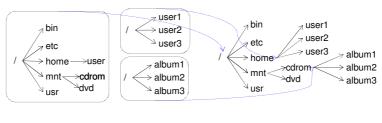
- Un dispositivo de almacenamiento está dividido en partes que llamaremos sectores (depende del dispositivo concreto)
 - Asumiremos que todos los sectores son del mismo tamaño
 - El SO utiliza una medida de organización que llamaremos bloque
 - Asumiremos que 1 bloque son N sectores y que tienen un tamaño fijo.
 - Algunos sistemas actuales intentan hacer gestiones más complejas para minimizar la fragmentación
- Partición o volumen o sistema de ficheros
 - Conjunto de sectores consecutivos al que se le asigna un identificador único (dispositivo lógico) y, por tanto, identidad propia para que sean gestionados por el SO como una entidad lógica independiente
 - C:, D: (Windows); /dev/hda1, /dev/hda2 (UNIX)
 - Cada partición tiene su propia estructura de directorios y ficheros independiente de las otras particiones

1.89

Acceso a particiones

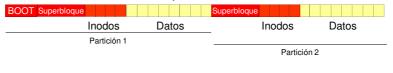
- A la acción de poner accesible una partición en el sistema de directorios global se le denomina montar la partición (lo hace el administrador)
 - Hay una diferencia entre las particiones existentes en el sistema y las particiones visibles en la jerarquía de directorios
 - Mount (para montar), umount (para desmontar)
 - # mount -t ext2 /dev/hda1 /home
 - # umount /dev/hda1

Contenido de las particiones

- Están organizadas en dos partes:
 - 1. Metadatos: son los datos que añade el sistema para gestionar la partición
 - > Sector de Arranque (BOOT) (opcional, sólo si la partición es de arrangue)
 - Superbloque: Contiene información bàsica de gestión de la partición
 - Formato del SF (tamaño bloque, #inodos (si el SF los utiliza), #bloques de datos, ...)
 - Qué bloques no están siendo utilizados (lista de bloques libres, inodos libres, ...)
 - Lista de inodos
 - Datos: es la información que almacenan los usuarios

Gestión de los bloques libres/ocupado

- El Sistema de Ficheros proporciona un mecanismo para conocer la lista de los bloques de datos de un fichero, este mecanismo depende del SF. Por ejemplo:
 - Esquemas en tabla donde los bloques se apuntan entre ellos (File Allocation Table).
 - Esquemas de asignación de bloques consecutivos. En este caso solo sería necesario conocer el primer bloque y el tamaño, pero tiene la pega que hay que saber el tamaño del fichero previamente.
- En **Linux**, la asignación de bloques se hace de forma dinámica, a medida que se necesitan
- La lista de bloques e inodos libres (para ficheros nuevos o ficheros que aumentan de tamaño) están en el superbloque
 - Se elige el primero de la "lista" de libres cuando es necesario
- La lista de bloques asignados a un fichero están en el inodo del fichero
- Se aplica un esquema indexado multinivel

Asignación indexada multinivel

- La solución sencilla sería tener un vector de índices de bloques del fichero (es una implementación sencilla)
 - Problema; para soportar ficheros grandes necesitaríamos un vector muy grande que en la mayoría de casos no se utilizaría
 - Es un problema similar al del tamaño de las tablas de páginas
 - Solución: esquema multinivel que crece SOLO a medida que se necesita

Esquema multinivel

- Tendremos un vector de índices a bloques de datos. Nos ofrece acceso rápido a los primeros bloques.
- Tenemos índices que no apuntan a bloques con datos sino a bloques con índices. Nos permite aumentar el número de índices cuando sea necesario
- Ventajas
 - Muy pocos accesos, incluso en ficheros grandes
 - La mayoría de los ficheros en Linux son pequeños
 - Poca perdida de espacio en ficheros pequeños
- Inconvenientes
 - Añadir o borrar datos que no están al final del fichero

1.93

Asignación indexada multinivel Índices a los bloques de datos (1/4 Kb) • 10 índices directos (10 bloques = 10/40Kb) 1 índice indirecto (256/1024 bloques = 256Kb/4Mb) 1 índice indirecto doble BD (65K/1M bloques = 65Mb/4 Gb) BD 1 índice triple indirecto BD • (16M/1G bloques = 16Gb/4 Tb) BD BD BD BD BD

RELACIÓN ENTRE LLAMADAS A SISTEMA / ESTRUCTURAS DE DATOS

1.95

Estucturas en memoria para reducir accesos a disco

- Tabla de ficheros abiertos
 - La llamada "Iseek" sólo implica actualizar el desplazamiento de la entrada correspondiente en esta tabla. NO implica acceso a disco
- Tabla de inodos
 - Cuando se hace un **open**, si no estaba, se carga en la tabla. Solo del fichero destino.
 - Cuando se hace el último close se libera de la tabla
- Buffer cache. Cache de bloques de disco (todo tipo de bloques)
 - Unificada para todos los accesos a dispositivos
- Pros y Contras en general...
 - Pros: información en memoria \rightarrow NO acceder al disco
 - Contras: consumo de memoria

Relación syscalls-estructuras de datos-accesos a disco (linux)

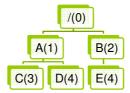
- Las llamadas a sistema modifican las estructuras de datos y pueden generar accesos a disco (o no)
- Open
 - Implica acceder a todos los bloques que contengan los inodos necesarios y a todos los bloques de datos de los directorios implicados
 - El último acceso a disco es el del inodo del fichero que abrimos
 - NO SE ACCEDE A LOS BLOQUES DE DATOS DEL FICHERO DESTINO
 - Modifica la tabla de canales, la tabla de ficheros abiertos y, potencialmente, la tabla de inodos (sólo si es la primera vez que accedemos al fichero)
 - Si el path indicado en el open corresponde a un soft-linlk, habrá que leer los datos del fichero para obtener el path destino y repetir el open con el nuevo path
- En cualquier caso, si tenemos buffer cache algunos bloques podrían estar allí de accesos anteriores

1.97

Open (cont)

- ¿Qué pasa si el open crea un nuevo fichero?
 - Habrá que crear un nuevo inodo → Añadirlo al directorio → Modificar el bloque de datos del directorio y el tamaño del directorio → Modificar el inodo del directorio
 - Habrá que modificar el superbloque: inodos libres/ocupados

Ejemplo open

Por simplicidad no pintamos . Y .. Números de inodos entre paréntesis Sabemos que:

C es soft-link a /B/E

Por el esquema: D y E son hard-links (mismo inodo) Asumimos: tamaño de inodo=1 bloque, tamaño directorios=1 bloque

Calcula accesos a disco de: open("/A/C", O_RDONLY) open("/A/D",O_RDONLY)

1.99

Ejemplos open

- open("/A/C", O_RDONLY)
 - Inodo /=0+ bloque dir / + inodo A=1 + bloque dir A + inodo C=3
 - El sistema detecta en este punto que C es soft-link
 - (continuamos) + bloque C (para leer el path) + <u>lnodo /=0+ bloque dir / +</u> inodo B (2) + bloque dir B + inodo E (4)
 - Los que están subrayados, los ahorramos si tenemos buffer cache
 - El inodo 4 es el único que se guarda en la Tabla de inodos.
- open("/A/D",O_RDONLY)
 - Inodo /=0 + bloque dir / + inodo A=1 + bloque dir A + inodo D = 4
 - Si tenemos buffer cache y este open es a continuación del anterior, no haríamos ningún acceso a disco y no añadiríamos ningún inodo a la tabla de inodos

Relación syscalls-estructuras de datos (linux)

- Read
 - Implica leer los bloques de datos (suponiendo que no están en la buffer cache)
 - Puede suponer 1 o N accesos a disco dependiendo del tamaño de los datos que queremos leer y de si tenemos o no buffer cache
 - También influye en el número de accesos si los bloques de datos están apuntados por índices directos (en el inodo) o índices indirectos (en bloques de datos)

1.101

Relación syscalls-estructuras de datos (linux)

- Ejemplo 1:
 - tamaño X=1024
 - Tamaño bloque 256 bytes
 - Syscalls:3
 - ▶ 1 Open
 - 1 read para leer datos
 - 1 read para detectar fin de fichero
 - Accesos a disco 1024/256=4
- Ejemplo 2:
 - tamaño X=1024
 - Tamaño bloque 256 bytes
 - Syscalls:1024 +2
 - 1 Open
 - 1024 para leer datos
 - 1 read para detectar fin de fichero
 - Acesos a disco:
 - ➤ Con buffer cache: 1024/256=4
 - ▶ Sin buffer cache: 1024

```
char buff;
int fd;
fd=open("x",O_RDONLY);
while (read(fd,&buff,sizeof(buff))>0)
    procesa(buff);
```

int fd,ret;
fd=open("x",O_RDONLY);
while ((ret=read(fd,buff,sizeof(buff)))>0)

Ejemplo del uso de las tablas internas

- Un proceso "A" abre:
 - fd1 = open("/etc/passwd", O_RDONLY);
 - fd2 = open(".cshrc", O RDWR);
 - fd3 = open("/etc/passwd", O_WRONLY);
- Un proceso "B" abre:
 - fd1 = open("/etc/passwd", O_RDONLY);
- El proceso A generará: 3 canales nuevos (1 x open), 3 entradas nuevas en la TFO (1 x open), 2 entradas nuevas en la T. Inodos (los inodos no se repiten en la tabla de inodos
- El proceso B generará: 1 canal nuevo (1x open), 1 entrada nueva en la TFO (1 x open), no añadirá nada en la T. Inodos pq el inodo de este fichero ya lo ha añadido el proceso A

